

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1187

Vragen van de leden **Bouwmeester** en **Kuzu** (beiden PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *wanbetalers in de zorg* (ingezonden 6 februari 2014).

Antwoord van Minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 12 februari 2014).

Vraag 1

Bent u bekend met de tv-uitzending over de toename van mensen die hun zorgpremie niet betalen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat er steun moet zijn voor mensen die hun zorgpremie niet kunnen betalen, alsook een strikt handhavingsbeleid voor degenen die niet willen betalen of niet mee willen werken aan een betalingsregeling? Zo ja, waar blijkt dat uit?

Vraag 3

Deelt u de zorg dat moedwillige wanbetalers de solidariteit in de zorg aantasten?

Antwoord 2 en 3

Ja. Uitgangspunt is dan ook dat mensen hun nominale zorgpremie betalen. In beginsel zou iedereen dat moeten kunnen. Ruim 98% van de premieplichtige bevolking betaalt ook gewoon. Mensen met een laag inkomen krijgen zorgtoeslag, opdat ze hun zorgpremie kunnen betalen.

Als verzekerden de nominale premie aan de zorgverzekeraar niet betalen, worden ze na zes maanden aangemeld bij het College voor zorgverzekeringen (CVZ). De verzekerde blijft verzekerd. In plaats van de nominale premie wordt dan de (hogere) bestuursrechtelijke premie ingehouden op loon of uitkering (bronheffing). Als inhouding door bronheffing niet lukt volgen altijd stappen om de premie alsnog te kunnen innen.

¹ RTL Nieuws, 1 februari 2014

Het CVZ hanteert bij afmelding voor het bestuursrechtelijk premieregime door een zorgverzekeraar beleidsregels. Op grond daarvan kan in geval van afmelding kwijtschelding van de opslag van 30%, dan wel de volledige nog niet betaalde bestuursrechtelijke premie plaatsvinden. Op die manier wordt steun gegeven aan mensen die écht problemen hebben hun zorgpremie te betalen en die meewerken aan een schuldsaneringstraject of die er in slagen hun schuld bij de zorgverzekeraar af te lossen. Daarnaast draagt dit beleid er toe bij dat mensen weer correct hun premie betalen aan de zorgverzekeraar en wordt recidive voorkomen.

Het strikte handhavingsbeleid blijkt uit de incassoactiviteiten die het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) uitvoert namens het CVZ.

Als er zorgtoeslag is dan wordt deze door de Belastingdienst rechtstreeks aan het CJIB betaald. Dat gebeurt bij 110.000 mensen waarbij de inning via het CJIB verloopt.

Wanbetalers worden vervolgens door het CJIB gemaand tot betalen van het resterende deel van de bestuursrechtelijke premie. Eerst wordt een acceptgiro gestuurd. Als mensen ondanks aanmaningen niet betalen, wordt een deurwaarder ingeschakeld die kijkt of binnen de regels van de rijksbrede invorderingswetgeving verhaal mogelijk is. Als er inkomen is waarop beslag kan worden gelegd, dan wordt dit gedaan. Op roerende goederen (huisraad, auto) wordt in de regel geen beslag gelegd omdat de kosten van verkoop meestal hoger zijn dan de baten.

Als deurwaarders vaststellen dat mensen geen inkomen of vermogen hebben, dat er al beslag is gelegd of dat mensen aan de beslagvrije voet zitten, kan er op dat moment niet worden verhaald. De rekening blijft dan gewoon openstaan en periodiek wordt opnieuw bezien of er verhaald kan worden.

Dit alles betekent dat binnen de wettelijke kaders gedaan wordt wat kan. Forsere (dwang)maatregelen zijn in het bestuursrecht niet aan de orde.

Vraag 4

Klopt het dat er in totaal 315.000 mensen, waarvan 120.000 mensen structureel, hun zorgpremie niet betalen? Klopt het dat er momenteel een bedrag van 953 miljoen euro aan achterstallige zorgpremie openstaat? Klopt het dat dit bedrag elke maand groeit? Zo ja, met hoeveel?

Antwoord 4

Uit de maandrapportage van het CVZ blijkt dat er op 1 februari jl. 320.656 wanbetalers waren. Er zijn 119.774 wanbetalers die al 37 tot 56 maanden bij het CVZ zitten. Deze bijna 120.000 is nog geen negentiende procent (0,898%) van het totaal aantal premiebetalende verzekerden.

Voorts waren er 43.401 wanbetalers die 25 tot 36 maanden bij het CVZ zitten. Op 1 februari jl. was er in totaal over de periode 2009–2014 € 1.980,65 miljoen aan bestuursrechtelijke premie opgelegd en € 814,15 miljoen premie daadwerkelijk geïnd. Er is dus nog een bedrag van € 887,3 miljoen premie aan openstaande premie. Ik merk op dat het deel dat door CJIB al is geïnd maar nog niet is afgedragen aan het CVZ, nog niet in deze cijfers is opgenomen. Het betreft hier «onderweg-gelden» en dat bedrag bedraagt momenteel € 50 miljoen.

In de media is ook een schatting gemaakt van bij zorgverzekeraars openstaande schuld. Daarom wordt het bedrag van 1 miljard genoemd. Ik heb daarover geen gegevens.

Het openstaande bedrag bij het CVZ groeit maandelijks met circa € 20 miljoen.

Vraag 5

Welke oorzaken kunt u aanwijzen voor de groeiende groep structurele wanbetalers? Welke signalen heeft u, en het College voor Zorgverzekeringen (CVZ), hierover ontvangen? Welke acties bent u bereid te ondernemen om deze stijging een halt toe te roepen?

Antwoord 5

Hoewel de stijging van het aantal wanbetalers vermoedelijk ook samenhangt met de huidige economische crisis is er al langer een tendens dat huishoudens meer schulden maken. De toename van de schuldenproblematiek kent derhalve ook een gedragsaspect. Niet altijd lijken mensen een zorgvuldige afweging te maken van de financiële risico's bij het aangaan van verplichtingen en ook sturen mensen hun uitgaven patroon niet altijd bij wanneer er financiële tegenslag is.

Woensdag 5 februari jl. ontving ik de resultaten van de pilot van Zorgverzekeraar Menzis in samenwerking met Stadsbank Oost-Nederland en de gemeenten Enschede, Almelo en Hengelo.

Het rapport geeft een beeld van de financiële problematiek van wanbetalers zorgpremie. Daarover waren tot nu toe geen gegevens bekend. Gezien de informatieve waarde van dit rapport (zie onder meer de hoofdstukken 2 en 5) zend ik u dit bijgaand toe.²

Vraag 6

Deelt u de conclusie in genoemde uitzending dat een deel van de wanbetaling te wijten is aan mensen waarvan het inkomen niet bekend is, of van wisselende aard is, waardoor de openstaande premie niet kan worden geïnd? Zo ja, welke maatregelen ziet u om bij deze groep mensen de zorgpremie toch te kunnen innen?

Vraag 7

Is het waar dat het inkomen van iemand met schulden maar één keer wordt gecontroleerd? Klopt het ook dat, indien dit inkomen niet voldoende blijkt, er na verloop van tijd geen nieuwe controle van het inkomen plaats heeft? Zijn er wettelijke of andere beperkingen, waardoor het inkomen niet vaker of slimmer kan worden gecontroleerd?

Antwoord 6 en 7

Bij de aanmelding als wanbetaler wordt direct getoetst of bronheffing mogelijk is. De groep die via CJIB loopt is door het CVZ in het voorjaar 2013 opnieuw getoetst op inkomen. Daar kwamen toen circa 30.000 wanbetalers naar voren die opnieuw in de bronheffing zijn gegaan. CVZ gaat dit binnenkort weer opnieuw toetsen waarbij ook gekeken wordt met welke frequentie een dergelijke actie wenselijk is. We moeten ons namelijk wel bedenken dat deze groep wanbetalers wordt gekenmerkt door een relatief hoge mate van instabiliteit in het inkomen. Het gaat om vele korte dienstverbanden, uitzendbanen, kortlopende uitkeringen, zelfstandigen, studenten en dergelijke. Op deze groepen kan het instrument van bronheffing niet goed worden toegepast. De inkomensverhouding, zo die er is, is in veel gevallen al weer beëindigd voordat de bronheffing is gestart. Om toch enig resultaat te boeken maar het instrument tegelijkertijd uitvoerbaar het houden, zal de toetsing twee keer per jaar plaatsvinden.

Voor de mensen die bij het CJIB in het incassotraject zitten wordt periodiek opnieuw bezien of er verhaald kan worden. In 2014 staat er er weer een massale actie van het CJIB op het programma om alle deurwaarders weer hernieuwd verhaalsonderzoek te laten doen. Als er voldoende middelen zijn, dan moet de CVZ-rekening gewoon betaald worden.

Inkomensgegevens anders dan die verkregen worden uit loon of uitkering zijn bij het CVZ noch bij het CJIB bekend. Dit soort gegevens zijn immers uiterst privacygevoelig en voor het doel van deze wet als zodanig niet zomaar beschikbaar voor het CVZ en het CJIB. Als er overige vormen van financiële bronnen zijn dan vormt dat onderdeel van het onderzoek door de deurwaarder.

Vraag 8

Bent u bereid om samen met het CVZ, Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) en andere betrokken partijen te onderzoeken op welke manier de groep structurele wanbetalers kan worden teruggedrongen? Kunt u de Kamer hierover informeren voor de wetsbehandeling over wanbetalers?

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Antwoord 8

Het wetsvoorstel richt zich met name op de instroombeperking door veel preventieve maatregelen. Ik bezin mij eveneens op maatregelen om de «harde kern» van de wanbetalers terug te dringen. Ik zal van de zomer met een aanvullend pakket richting uw Kamer komen.